

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ใน ชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น*

STUDENTS' SATISFACTION ON LEARNING MANAGEMENT USING COMMUNITY LEARNING RESOURCES IN THE MULTICULTURAL AND LOCAL WISDOM COURSE

สุชาดา วงศ์สวัสดิ์

Suchada Wongsawat

สุชาภา คล้ายมณี

Suchada Klaimanee

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima, Thailand

E-mail: suchada@knc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามเพศและอายุ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 150 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา t-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ รองลงมา คือ อาจารย์ให้นักศึกษามีอิสระ

* Received 24 October 2019; Revised 22 November 2019; Accepted 25 November 2019

ทางความคิดและการตัดสินใจ และนักศึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจตรงตามความต้องการ กับ อาจารย์ดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากสถานที่จริง ได้รับประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เห็นถึงคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจ ควรสืบสานและอนุรักษ์ไว้ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอเป็นการเรียนรู้ที่สนุกและมีความสุข

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, นักศึกษา, การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate the students' satisfaction on learning management using community learning resources in the Multicultural and Local Wisdom course, 2) to compare students' satisfaction on learning management using community learning resources in the Multicultural and Local Wisdom course by gender and age, and 3) to study students' opinions about learning management by using community learning resources in the Multicultural and Local Wisdom course. The sample group consisted of 150 first year bachelor of nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima, who enrolled in the Multicultural and Local Wisdom course in the academic year 2018. The samples were selected using the simple random sampling method. Data were collected from questionnaires and analyzed by descriptive statistics, t-test and content analysis.

The research results found that:

Students were satisfied with learning management by using community learning resources in Multicultural and Local Wisdom course at the highest level. All aspects were at the highest level, where the Instructor had the highest mean score, followed by Measurement and evaluation, and Instructional activities, respectively. When considering each item, it was found that the highest mean

score was that the students chose the learning resources to study according to their interests, followed by teachers giving students freedom of thinking and making decisions, and students learned about the topics that were relevant to the needs, together with the teachers facilitating and taking care of the students, respectively

The students with different gender and age were not statistically different in their satisfaction on the overall learning management and each aspect

For the opinions, the study found that most students perceived that learning by using community learning resources enabled them of learning to work together in a group, having responsibility, learning culture and local wisdom from the actual sites, having hands-on learning experiences, gaining direct experiences, having thorough knowledge, seeing the value of local wisdom, being proud and continuing to preserve local wisdom, as well as developing of communication and presentation skills, and having fun and happy learning.

Keywords: Satisfaction, Student, Learning Management Using Community Learning Resources

บทนำ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการวางแผนเพื่อแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สืบค้น ค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาสรุปผลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อแหล่งเรียนรู้ ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ มองเห็นคุณค่า รู้จัก และรักท้องถิ่น (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2553) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง ทำการศึกษาว่าหาความรู้หรือเรื่องที่สนใจจากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ชุมชนและธรรมชาตินับเป็นชุมชนทรัพยากรที่สามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จำกัด มีเรื่องต่าง ๆ ให้เรียนรู้มากมาย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชน ประวัติ ประเพณี พิธีกรรมของชุมชน แหล่งเรียนรู้ทางศาสนา วัฒนธรรม งาน อาชีพ การทำมาหากินในชุมชน เหตุการณ์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ในการพัฒนาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคม วัฒนธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนผู้สอนให้มาเป็นผู้รับฟัง ผู้เสนอแนะ ผู้ร่วมเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษา และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ ได้แสดงออกอย่างอิสระ เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตร ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งระบบ ได้เรียนรู้ตามความสนใจใฝ่เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นปลูกฝังสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชา พหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในหัวข้อการสอนเรื่อง คุณค่าและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดี เห็นถึงคุณค่า มีความภาคภูมิใจ มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ร่วมกันศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2553) คือ ขั้นที่ 1 วางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผู้สอนแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย โดยให้จับกลุ่มกันเอง ให้นักศึกษาร่วมกันกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและเลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ กำหนดวัตถุประสงค์ ผู้สอนและนักศึกษาประสานขอใช้แหล่งเรียนรู้หรือวิทยากร จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดกรอบเนื้อหาและวิธีการศึกษา กำหนดและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ วางแผนการเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ โดยมีผู้สอนคอยให้คำปรึกษาแนะนำ อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาตลอดการทำกิจกรรม ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่เดินทางไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ และนักศึกษาจะได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสังเกต การสื่อสาร การใช้ภาษาในการสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ขั้นที่ 3 สรุปผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเขียนรายงาน นำเสนอรายงาน และการเผยแพร่ความรู้ โดยผู้สอนให้นักศึกษานำผลการศึกษาวรรณกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปเผยแพร่ให้กับนักเรียนในโรงเรียน และ ขั้นที่ 4 ประเมินผล

เป็นขั้นที่ผู้สอนและนักศึกษาประเมินผลร่วมกัน โดยผู้สอนได้ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน

เนื่องจากวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิชาใหม่ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นวิชาที่ยังไม่เคยทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งตามกฎหมายแห่งผลที่พึงพอใจของธอร์นไดค์ (Thorndike, E. L, 1927) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่น่าพึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่น่าพึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ และการให้ผู้เรียนได้รับผลที่พึงพอใจจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ การศึกษาว่าสิ่งใดที่ผู้เรียนพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (ทิตนา แคมมณี, 2557) ดังนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะทำการ ศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในครั้งนี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามเพศและอายุ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 199 คน ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 150 คน เพื่อทดแทนกรณีกลุ่มตัวอย่างถอนตัวออกจากโครงการวิจัย และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำไปทดลองใช้กับ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ที่เรียน วิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2561 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศและอายุ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้สอน และด้านการวัดและประเมินผล ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามมาตรวัดแบบลิเคอร์ท (Likert's scale) ได้แก่ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, และน้อยที่สุด กำหนดการให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนน ตามลำดับ การแปลผล ระดับความพึงพอใจแบ่งเป็น 5 ระดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้แก่ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (4.51-5.00 คะแนน) ระดับความพึงพอใจมาก (3.51-4.50 คะแนน) ระดับความพึงพอใจปานกลาง (2.51-3.50 คะแนน) ระดับความพึงพอใจน้อย (1.51-2.50 คะแนน) และระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด (1.00-1.50 คะแนน)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างพร้อมกับชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม และตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามที่ส่งคืน ซึ่งได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาร้อยละ 100

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา เอกสารรับรองเลขที่ COE NO. 001/2562 โดยก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เข้าพบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และการเข้าร่วมโครงการวิจัยตามความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างสามารถที่จะถอนตัวจากโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อกะแนนหรือประโยชน์อื่น ๆ ที่

สมควรได้รับ นักศึกษาไม่ต้องระบุชื่อหรือเลขที่ในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นความลับ และผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาจำแนกตามเพศและอายุ โดยใช้สถิติ t-test ส่วนข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 150 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94 อีกร้อยละ 6 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 18-31 ปี อายุเฉลี่ย 19.60 ปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.67 และอีกร้อยละ 35.33 มีอายุ 20 ปีขึ้นไป

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.63$, $SD=0.23$) และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ($M=4.77$, $SD=0.24$) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($M=4.62$, $SD=0.40$) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($M=4.58$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

ด้านอาจารย์ผู้สอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ให้นักศึกษามีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจ ($M=4.88$, $SD=0.33$) รองลงมา อาจารย์ดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ($M=4.80$, $SD=0.42$) และอาจารย์ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา ($M=4.77$, $SD=0.44$) ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน ($M=4.73$, $SD=0.46$) และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ($M=4.51$, $SD=0.54$) ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ ($M=4.89$, $SD=0.31$) รองลงมา นักศึกษาได้เรียนรู้ในหัวข้อที่สนใจตรงตามความต้องการ ($M=4.80$, $SD=0.40$) และการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีประโยชน์เน้นความสำคัญของผู้เรียน ($M=4.66$, $SD=0.52$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อรวมทุกด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ การจัดการเรียนรู้มีระยะเวลาที่เหมาะสม ($M=4.31$, $SD=0.63$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	M	SD	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.58	0.28	มากที่สุด
1. นักศึกษาได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ	4.89	0.31	มากที่สุด
2. นักศึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ ตรงตามความต้องการ	4.80	0.40	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีประโยชน์เน้นความสำคัญของผู้เรียน	4.66	0.52	มากที่สุด
4. ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.66	0.53	มากที่สุด
5. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ	4.65	0.52	มากที่สุด
6. ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ได้	4.64	0.48	มากที่สุด
7. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการสืบค้น ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสัมภาษณ์ และปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้	4.63	0.52	มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาการมีความรับผิดชอบ	4.61	0.49	มากที่สุด
9. ส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.55	0.56	มากที่สุด
10. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.47	0.55	มาก
11. นักศึกษาได้ร่วมกันกำหนดหัวข้อและประเด็นที่จะศึกษาเรียนรู้	4.40	0.59	มาก
12. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ข้อมูล ความข้อมูลที่รวบรวมมาได้ และทำการสรุปความ	4.33	0.55	มาก
13. การจัดการเรียนรู้มีระยะเวลาที่เหมาะสม	4.31	0.63	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.77	0.24	มากที่สุด
14. อาจารย์ให้นักศึกษามีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจ	4.88	0.33	มากที่สุด
15. อาจารย์ดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา	4.80	0.42	มากที่สุด
16. อาจารย์ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา	4.77	0.44	มากที่สุด
17. อาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน	4.75	0.45	มากที่สุด
18. อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดได้ปฏิบัติงานด้วยเอกลักษณ์ของตนเอง	4.67	0.471	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.62	0.40	มากที่สุด
19. นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน	4.73	0.46	มากที่สุด
20. การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.51	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.23	มากที่สุด

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจ	ชาย		หญิง		t	p
	M	SD	M	SD		
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.57	0.32	4.58	0.28	0.041	.967
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.67	0.35	4.78	0.23	1.403	.163
ด้านการวัดและประเมินผล	4.55	0.46	4.62	0.40	0.492	.623
ภาพรวม	4.60	0.29	4.63	0.23	0.476	.635

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจ	18-19 ปี		20 ปีขึ้นไป		t	p
	M	SD	M	SD		
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.58	0.28	4.56	0.28	0.316	.540
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.78	0.23	4.75	0.26	0.755	.452
ด้านการวัดและประเมินผล	4.59	0.43	4.67	0.35	1.117	.266
ภาพรวม	4.64	0.23	4.62	0.23	0.481	.631

จากการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวน 150 คน ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ได้เรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกัน เกิดความรักความสามัคคีในกลุ่ม ได้ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และทำให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีจำนวน 115 คน รองลงมา ได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนใจจากสถานที่จริง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นประสบการณ์ตรง ที่นำไปต่อยอดและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีจำนวน 105 คน และได้ค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักศึกษา ได้ถ่ายทอดความรู้ที่ศึกษา เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ เป็นการเรียนที่สนุกมีความสุข และมีอาจารย์เอาใจใส่ให้นักศึกษาเป็นอย่างดี มีจำนวน 63 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลำดับ	ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	ความถี่
1	ได้เรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกัน เกิดความรักความสามัคคีในกลุ่ม ได้ร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และทำให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	115
2	ได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนใจจากสถานที่จริง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นประสบการณ์ตรง ที่นำไปต่อยอด และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	105
3	ได้ค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักศึกษา ได้ถ่ายทอดความรู้ที่ศึกษา เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ เป็นการเรียนที่สนุกมีความสุข และมีอาจารย์เอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี	63
4	การที่ได้รวมกลุ่มตามความสนใจและได้ศึกษาในหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ ทำให้มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจที่จะศึกษา และอยากทำผลงานออกมาให้ดีที่สุด	58
5	ควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ เพื่อที่จะเผยแพร่ความรู้ที่ศึกษามานั้นได้อย่างเต็มที่	55
6	ควรเพิ่มเวลาการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ เพื่อจะได้มีเวลาเรียนรู้มากขึ้น	48
7	ได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การเข้าสังคม พบปะผู้คนต่างถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น	45
8	ได้พัฒนาทักษะการนำเสนอ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องที่ทำการศึกษาได้อย่างมั่นใจ	42
9	เห็นถึงคุณค่า มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้เรียนรู้ และอยากสืบสานอนุรักษ์ไว้	40
10	การเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ดีเพราะได้สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และรู้สึกมีคุณค่าเมื่อสิ่งที่นำเสนอได้รับความสนใจ	38
11	การวางแผนที่ดีก่อนลงพื้นที่ศึกษามีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเวลา ระยะเวลา และการเดินทาง	37
12	ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้กับเพื่อนๆ	37
13	ได้ฝึกการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล	35

อภิปรายผล

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิเดช ช่างชัย และคณะ ที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก (อภิเดช ช่างชัย และคณะ, 2560) และการศึกษาของกนกทรัพย์ หลงประดิษฐ์ ที่ศึกษาความพึง

พอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตต่อการเรียนรู้เรื่องการส่งเสริมวิสาหกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กนกทรัพย์ หลงประดิษฐ์, 2560)

ความพึงพอใจของนักศึกษาในด้านอาจารย์ผู้สอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ให้นักศึกษามีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจ และในด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ ทั้งนี้เป็นเพราะในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนได้ดำเนินการตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้รับฟัง ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยให้นักศึกษามีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจในการจับกลุ่มกันเอง กำหนดหัวข้อวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะศึกษา และเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนตามความสนใจและความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาของโนลล์ (Knowles, M. S, 1975) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีหากมีส่วนร่วมในการเรียน มีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน จึงควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ได้เลือกสิ่งที่เรียน ได้ลงมือกระทำ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกันในการเรียนรู้ (ทิตนา แหมมณี, 2557) ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถธรณ บุราณรักษ์ ที่ศึกษาการพัฒนารายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผลการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ซึ่งมีจุดแข็ง คือ อาจารย์เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักศึกษา คอยดูแลนักศึกษา และมีกิจกรรมให้นักศึกษาแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ ปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการเรียน รวมทั้งนักศึกษามีความเห็นควรให้นักศึกษาเลือกหัวข้อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องการศึกษาด้วยตัวเองตามที่สนใจจะศึกษาจริง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพมากขึ้น (อรรถธรณ บุราณรักษ์, 2559) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Butta and Rehmanb ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในปากีสถานทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อความพึงพอใจของนักศึกษา (Butta, B. Z., & Rehmanb, K. U, 2010)

ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้เรียนได้ใช้และพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ดังนั้นในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้สอนจึงใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายๆ วิธี จากการสังเกตพฤติกรรม ประเมินผลงานของนักศึกษา รวมทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมได้ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมกลุ่มด้วย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่

แท้จริงของผู้เรียน และได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด สอดคล้องกับคณะอนุกรรมการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม กล่าวว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการประเมินตนเองและการประเมินเพื่อน จากเดิมที่เกิดจากผู้สอนเป็นผู้ประเมินเพียงฝ่ายเดียว จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น (คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Rienties et al ที่ศึกษาประสบการณ์ของนักศึกษากับการประเมินตนเองและเพื่อนจากการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานในชั้นเรียนขนาดใหญ่ พบว่า การให้นักศึกษาประเมินตนเองและเพื่อนทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ (Rienties et al, 2013)

ส่วนข้อที่นักศึกษามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ การจัดการเรียนรู้มีระยะเวลาที่เหมาะสม โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนต้องมีเวลาที่เพียงพอในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ความรู้ เพราะนักศึกษาอาจต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ นักศึกษาจึงต้องการเวลามากขึ้น ดังความคิดเห็นของนักศึกษาที่เห็นว่าควรเพิ่มเวลาการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ เพื่อจะได้มีเวลาเรียนรู้มากขึ้น และควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ เพื่อที่จะสามารถเผยแพร่ความรู้ที่ศึกษามานั้นได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิรดา เวชญาลักษณ์ ที่ศึกษาการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความเห็นควรจัดเวลาให้มีการเรียนรู้มากขึ้น (นิรดา เวชญาลักษณ์, 2559)

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนครั้งนี้ ได้แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยให้ทำกิจกรรมในการศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาต่างต้องอาศัยความร่วมมือ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพศและอายุที่แตกต่างกันทำให้ต่างนำศักยภาพและประสบการณ์ที่หลากหลายที่มีมาช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนกัน เพื่อทำให้การศึกษาเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกันบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ เทวกุล ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (จารุวรรณ เทวกุล, 2555) และการศึกษาของ สมชาย บุญสุน ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน (สมชาย บุญสุน, 2554)

สรุป

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ กล่าวคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดที่อาจารย์ผู้สอนให้นักศึกษามีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจ รองลงมา อาจารย์ดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา และอาจารย์ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา ตามลำดับ ในด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดที่ได้เลือกแหล่งเรียนรู้ที่จะทำการศึกษาตามความสนใจ รองลงมา นักศึกษาได้เรียนรู้ในหัวข้อที่สนใจตรงตามความต้องการ และการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีประโยชน์เน้นความสำคัญของผู้เรียน ตามลำดับ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากความคิดเห็นของนักศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในวิชาพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานกลุ่มร่วมกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในกลุ่ม ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ได้รับประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ นำไปต่อยอดและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้นักศึกษาเห็นถึงคุณค่ามีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้เรียนรู้ และอยากสืบสานอนุรักษ์ไว้ เป็นการเรียนรู้ที่สนุกและมีความสุข นอกจากนี้ยังได้พัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ รวมทั้งการได้เรียนรู้ในหัวข้อที่นักศึกษามีความสนใจ ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจที่จะศึกษารู้อย่างอยากทำผลงานออกมาให้ดีที่สุด และนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มเวลาในการศึกษาในแหล่งเรียนรู้และการเผยแพร่ความรู้เพื่อให้มีเวลาเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตรงกับความสนใจ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

1.2 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแล้ว ผู้สอนควรอธิบายให้นักศึกษามีความเข้าใจในธรรมชาติของกลุ่มและการทำงานกลุ่มร่วมกันก่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกันด้วยความราบรื่น บรรลุตามตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้ร่วมกัน

1.3 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้การลงพื้นที่ศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนกับผู้เรียนควรมีการเตรียมการให้พร้อมก่อนลงพื้นที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการเดินทาง การเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเตรียมคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้เรียนต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตน รวมทั้งจัดสรรเวลาการศึกษาในแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในขั้นเตรียมการร่วมด้วย ได้แก่ กระบวนการเตรียมนักศึกษา การเตรียมความรู้ การเตรียมข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ผลการการศึกษามีความชัดเจนขึ้น นำไปสู่การอภิปรายผลที่จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างควรเป็นประชากรทั้งหมด ซึ่งจะให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อจะได้มีข้อมูลประกอบการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2.3 ควรมีการส่งเสริมให้นาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนไปประยุกต์ใช้งานหรือการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ และทำการศึกษาวิจัยถึงผลของการส่งเสริม พัฒนา หรือการประยุกต์ใช้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกทรัพย์ หลงประดิษฐ์. (2560). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนหมู่ 3 บางมด เรื่อง การส่งเสริมวิสาหกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานของนักศึกษา

ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

คณะกรรมการการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (2555). *คู่มือแนวปฏิบัติที่ดีการจัดการการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

จารุวรรณ เทวกุล. (2555). ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิรดา เวชญาติลักษณ์. (2559). การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 13 (63), 1-10.

ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สมชาย บุญสุน. (2554). ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). *20 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

อภิเดช ช่างชัย และคณะ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. *Veridian E-Journal*, 10(2), 1544-1560.

อรวรรณ บุราณรักษ์. (2559). การพัฒนารายวิชาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผลการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 32-49.

- Butta, B. Z., & Rehmanb, K. U. (2010). A study examining the students satisfaction in higher education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 5446–5450.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. New York: Cambridge Book.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 1(3), 607-610.
- Rienties et al. (2013). *Student experiences of self-reflection and peer assessment in providing authentic project- based learning to large class sizes* . Netherlands: Springer.
- Thorndike, E. L. (1927). The law of effect. *The American Journal of Psychology*, 39(1/4), 212-222.